

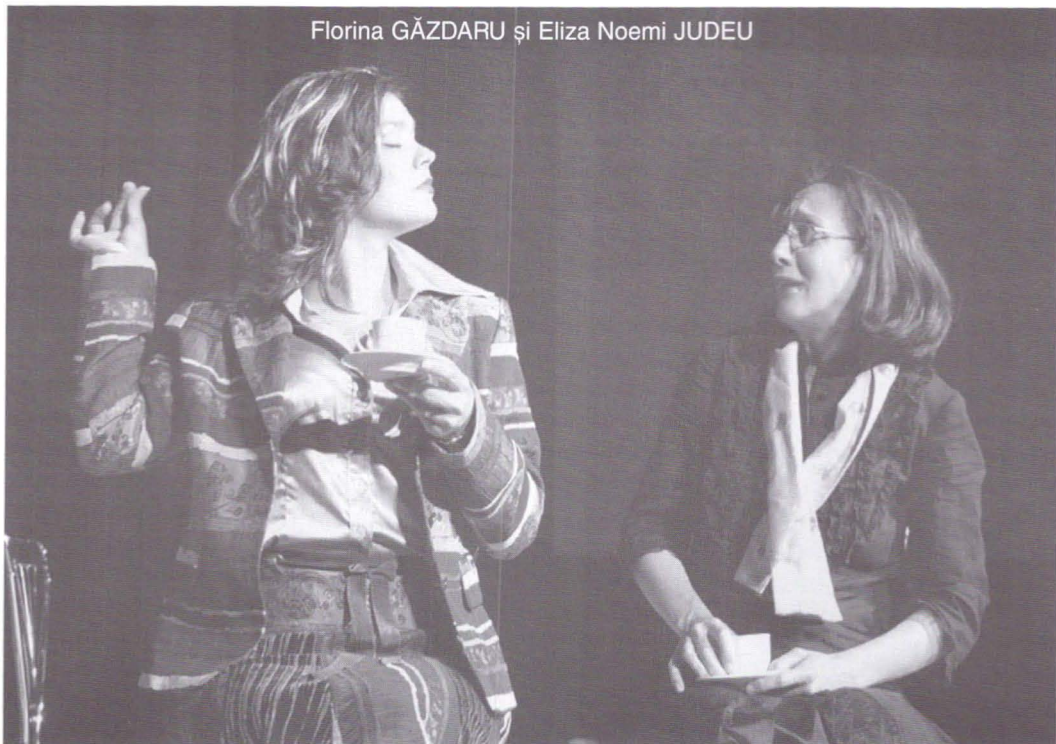
Ruxandra ANTON

Bacău

Nu ne mai interesează!

Să ne reamintim că *Proștii sub clar de lună*, piesa pusă în scenă de Lucian Pintilie în 1963 la Teatrul Bulandra, este scoasă de pe afiș de autoritățile epocii. Însă de-a lungul vremii, cu toată cenzura, piesele lui Teodor Mazilu s-au jucat pentru că a știut să-și mascheze intențiile militante. O idee inedită pentru spațiul teatral are Ion Sapdaru în montarea acestei piese: toată povestea este mutată într-un studio de televiziune și transformată într-un talk-show, unde textul lui Mazilu se potrivește ca o mănușă și, în plus, are și o puternică tentă de demistificare a mass-media vizualului, aici cu țintă precisă asupra a o serie de emisiuni apărute ca ciupercile de după toate ploile din '89 încoace și care manipulează periculos societatea la nivelul identității și personalității individului. Se impunea un asemenea demers venit de oriunde – cu atât mai bine că a venit din teatru! – fiindcă majoritatea românilor, din mai toate clasele sociale, stau cu gura căscată ore în șir la asemenea *show-uri*, fără să conștientizeze impactul real pe care numai tratatele de psihologie îl poate cuantifica, iar arta îl poate descrie. Cei care se expun trecând peste orice cod al moralității și devin obiect de interes public, de batjocură mai bine-zis, naivii care cred că-și pot rezolva problemele conjugale, de dragoste și de orice altă relație interumană profund afectată, cei care se duc la televiziune ca la medic, nu fac decât să intre într-un joc murdar, cu scenariul gata scris de oameni care afișează sentimente și zâmbete de celuloid, de oameni ca și ei, cu probleme ca și ei, dar care practică o meserie de virusare psihologică în masă, de manipulare la cote înalte. Spectacolul de la Bacău surprinde foarte bine aceste aspecte: înaintea începerii spectacolului se iau vederi din sală și se proiectează pe un ecran lat pe scenă. Magia vizualului se instalează, nu rămâne decât să apară prezentatoarea și să anunțe cazul și necazul, dar și regulile jocului. Adriana Pârvu, în rolul prezentatoarei, cu o bunăvoință jucată, de sfântă care împarte binele ca pe bomboane, cu o mină copiată de pe chipul Andreei Marin & TV, ne anunță că nu vom urmări un spectacol de teatru obișnuit și că vom fi norocoșii martori ai unui eveniment special, ceea ce, nu?, face să crească adrenalina. După așa un „text” și ceva încredere câștigată prin strângeri de mâini ale publicului, dar și zâmbetul ca o reclamă la pasta de dinți, nu poți decât să urmezi regulile impuse de ea: să aplauzi, sau să huidui, după cum ți se comandă prin pancartele afișate de operator. După ce elementul interactiv a fost stabilizat, putem intra cu bocancii în viața lui Gogu, a Ortansei, a Clementinei, a lui Emilian, fiindcă psihologul de serviciu știe destule proverbe care să-i ajute pe nefericii ce-și deapănă povestea, ba și pe noi, dacă ne implicăm mai mult decât putem suporta!, fiindcă acolo unde viața adevărată nu seamănă cu cea din proiectul emisiunii (și asta ar coborî *rating-ul* ei, nu?), intervin actorii care aduc teatrul în teatru și ne luminează cu ce am înțeles dar nu trebuia să înțelegem, ba mai sunt și filmele cu scurte episoade din viața protagoniștilor, așa că putem fi liniștiți,

Florina GĂZDARU și Eliza Noemi JUDEU

totul este în siguranță. E clar că acest spectacol a reușit să creeze atmosfera autentică a emisiunilor de acest gen, axându-se în special pe etapele lor preparatorii. Decorul în culori luminoase specifice unui studio, ambientat cu spații improvizate folosite la reconstituirea trecutului eroilor (restaurant, parc, încăperi și o fereastră-ecran – simbol al trecerii timpului, sugerat de alternarea peisajului de afară, proiectat filmic), dar și ilustrația muzicală întregesc elementele unei atmosfere de televiziune. Tema propusă de emisiune: „dacă poți să iubești un om care fură“, motiv pentru care este pus pe „tapet“, pardon!, pe sticlă, cazul Gogu, hoțul iubit de două femei, proaspăt eliberat din închisoare, ocazie cu care s-a hotărât să se facă om cinstit. Dezbaterea conduce către multe fire sociale, întinse ca într-o fabulă și extirpate ca într-o emisiune de divertisment, fiindcă la final, când cineva din sală întreabă ce s-a mai întâmplat cu eroii, prezentatoarea anunță nonșalant că „Nu ne mai interesează, emisiunea a luat sfârșit!“. Ceea ce nu s-a reușit în acest spectacol este legat de jocul actorilor, vizibil inegal. Personajele sunt concepute în cheie satirică, chiar și latura lor pozitivă este relevată sarcastic, în deplin acord și cu intenția autorului, or, nu toți actorii reușesc să facă față acestui profil. Cel mai bine se încadrează acestei viziuni Eliza Noemi Judeu, foarte autentică și bine transpusă în rolul Clementinei – cu o bogăție de nuanțe descriptive ale temperametului eroinei: romantică, caraghioasă, credulă, naivă, simpatică, pudică, convingătoare chiar și atunci când, încercând să-i facă pe plac lui Gogu, își schimbă ținuta vestimentară, coafura, până și concepțiile despre viață, și deosebit de viu coexistă în ea, în același timp, femeia imorală și cea

cinstită. Însă și Valentin Braniște întruchipează bine un Gogu specific lumii interlope, cu un ciudat amestec de candoare, duritate agresivă, curaj, forță, superficialitate, simț practic, șmecherie de cartier, dar și un fel de a fi cinstit cu sine însuși în situațiile-cheie. Cu o tonalitate mai jos sunt realizate personajele *Ortansa* – rol susținut de Florina Găzdaru, care reușește să fie tipul de femeie antipatică, deși frumoasă, prin impudoare afișată, egoism și frivolitate, dar cu trăiri neduse prea departe de suprafața personajului pe care-l joacă neimplicată suficient, mecanic, fără acea vibrație necesară care să-i dea autenticitate – și *Emilian*, tipul funcționarului scortșos, aerian, confuz și molatic, bine portretizat de Adrian Găzdaru, care pierde și multe situații unde putea fi de un comic nebun, însă doar l-a schițat ori nu l-a exploatat suficient – ca, de exemplu, scena în care este provocat de realizatorul emisiunii să-l ucidă pe Gogu (prins în flagrant cu soția lui, Ortansa, cu ajutorul echipei TV) și care din aceste motive devine mult prea laxă. În rolul mamei Ortansei, Firuța Apetrei, cu vocea ei pițigăiată și tonul pe care îl folosește în rostirea replicilor, uniform și cu un aer indiferent, precum și mina perplexă pe care o are în permanență, dă o notă de un comic rafinat. Și Nicolae Roșioru prin partitura tatălui Ortansei lasă o bună impresie, jucând firesc un tată obosit de hachițele celor două femei. Despre ceilalți actori care doar umplu spațiul cu replici și mișcare, iar ici-colo câte o pâlpare de viață ca din întâmplare, nu e nevoie să mai vorbesc. Ar mai fi și două secvențe care nu sunt o bună soluție, fiind niște găselnițe forțate: 1. când cei doi se ceartă în parc și Ortansa furioasă îi rupe ziarul din care Emilian citește, impasibil la reproșurile ei, iar el tot continuă să citească din bucățile rămase nerupte până la cea mai minusculă parte; 2. scena când Ortansa dansează cu Clementina, în timp ce aceasta îi povestește temerile ei și necazurile – dansul înseamnă erotism, intimitate, or, relația lor era una de confesiune rece. Scenele filmate în exterioare au calitățile unui film documentar, profesional realizat, cu o accentuare a detaliilor caricaturale de bună factură. Dincolo de toate aceste inconveniențe, spectacolul de la Bacău este deosebit de antrenant și de viu, cu teme care dau de gândit și provoacă, dar și cu efecte de bun augur asupra publicului și un impact de succes, ceea ce mă îndreptățește să spun că este o realizare a teatrului.

Constantin PARASCHIVESCU

Proștii... sub reflectoare

Ion Sapdaru montează la Bacău *Proștii sub clar de lună* de Teodor Mazilu într-o versiune proprie, prelucrând textul ca un pretext de emisiune TV interactivă, cu personaje oprite din acțiune și rugate să reia, cu tonul schimbat sau mișcare alertă, cu scene dublate demonstrativ și interpreți ocazionali, prezentatoare, operatori, regizor de platou (care dă semnalul de începere a acțiunii și apoi, după câte un fragment, apare cu un carton pe care e înscrisă o indicație către noi, publicul – „aplauze”, „râsete”, „huiduieli”); un timp chiar amuzante și antrenante,